

Lieve mam,

Ik wil je nu bellen want ik moet iets doen wat ik moeilijk vind en ik loop er ontzettend omheen. Jij zou zeggen, neem even een kopje koffie en begin gewoon Nienke. Gewoon beginnen, niet uitstellen. Dat is dus ook precies wat ik doe.

Ik ontplof bijna van de herinneringen, bijvoorbeeld van de kleuterschool waar jij leesmoeder was en van mij nooit andere kinderen mocht voorlezen zonder dat ik erbij was, van die keer dat jij naar een musical over het leven van Josephine Baker was geweest en dat zo mooi vond dat we een dag later met z'n tweeën zijn gegaan en ik zomaar door de week heel laat naar bed mocht, van die avond dat we spontaan met z'n vieren gingen zwemmen in de zee bij het strand van Hoorn (zelfs papa!) en dat we met z'n vieren in de golven stonden te springen en zoveel plezier hadden, van onze reis naar Edinburgh die we maakten toen ik eens nogal veel liefdesverdriet had, van onze eindeloze telefoongesprekken toen ik in Engeland woonde, van die keren dat ik in het ziekenhuis in de kreukels lag en jij me met jouw woorden stevig en sterk kon vasthouden.

Maar mam, ik krijg het in mijn hoofd niet geordend. Dus nu moet ik met jou praten, want jij helpt mij daar altijd bij. Bij het ordenen van al die gedachten in mijn hoofd. Jij luistert dan echt, probeert te begrijpen waar ik ben in mijn denken en stelt dan vervolgens precies de goede vraag, met de juiste toon, de juiste kracht: precies dat wat mij het zetje geeft om aan de slag te gaan.

Wat ik op deze plek wil zeggen over wat jij voor mij betekent past niet in deze paar minuten en ook niet goed in woorden die alleen door mij worden uitgesproken. Een deel van jou zit weliswaar ook in mij, maar onze interactie ontbreekt. En ook nu hoor ik jou zeggen: Nienke, we moeten niet alle woorden wegen en het niet groter maken dan het is.

Jij zei altijd dat wat je in de opvoeding vooral hebt geprobeerd is om goed naar ons te kijken, met jouw onvoorwaardelijke liefdevolle scherpe blik. En dat

je vandaaruit ons probeerde aan te reiken wat we nodig hadden. Met ons bedoel ik Jan en mijzelf. Dat goed kijken deed je door ons gedrag te observeren, maar ook door onder woorden te brengen wat we deden. Kijken hoe wij speelden, hoe we praatten, kijken hoe we met andere mensen omgingen, hoe we problemen het hoofd boden, kortom hoe we leerden op alle vlakken van het leven.

En dan hadden we het vaak over dat HOE. Ik heb me de laatste tijd vaak gerealiseerd dat mensenlevens veel op elkaar lijken, zeker als je alleen maar richt op WAT mensen doen. Maar HOE mensen leven verschilt behoorlijk, in HOE je normale mensendingen doet als liefhebben, werken, plezier maken, kinderen krijgen, maar ook omgaan met ziekte en tegenslag...op dat vlak zijn de verschillen best groot.

Jij bent voor mij het belangrijkste rolmodel in de levenskunst. Wat er ook gebeurt, je moet er altijd zelf iets van maken. Zo leefde jij en dat heb ik van jou geleerd.

Je zei altijd "weten is beter dan niet weten", want als je de feiten niet kent worden nare dingen in je hoofd nog veel erger. Vooral en meestal hadden we het over mooie, leuke en vrolijke dingen, en ook veel over film, kunst, muziek en literatuur. En we konden ons oprecht gelukkig voelen onder lastige omstandigheden. Gewoon omdat het bij ons thuis gezellig was, omdat het fijn was met elkaar.

Al vanaf dat ik heel klein was, ik denk ongeveer zes jaar, hadden we een speciale manier om klein en groot geluk te vangen of vast te leggen. Het gouden boekje. Het gouden boekje zit in mijn hoofd. Het zat ook in jouw hoofd. Het was ons gouden boekje. Als je me 's avonds naar bed bracht en we keken nog even terug op de dag, dan waren sommige dagen voor het gouden boekje. Best veel dagen eigenlijk. Een dag voor het gouden boekje in ons gezin, was een dag om nooit te vergeten. Maar dat gouden boekje bestaat echt in mijn hoofd.

Ik heb altijd haast gehad om het te vullen met zoveel mogelijk herinneringen omdat ik bang was dat we samen te weinig tijd zouden hebben.

Ik las gisteren in oude app berichten van ons terug dat ik op 27 januari 2013 schreef: "project gouden boekje vullen is gestart. Ik denk dat ik nu eindelijk ga leren om bij de dag te leven." Dat zei jij namelijk altijd tegen mij: Nienke, niet alleen maar bezig zijn met morgen, ook genieten van vandaag. En óf dat is gelukt. Ons gouden boekje is vol, lieve mam, en ik koester het in mijn hoofd.

Op mijn laatste verjaardag kreeg ik van jou een gereedschapskist. Jij was altijd degene die timmerde en gaten boorde, papa kookte vroeger meestal. En dat vonden Jan en ik overigens heel normaal.

Timmeren en klussen ga ik in mijn nieuwe huis ook zelf doen, net als jij. Bij de gereedschapskist zat een kaartje (met daarop het gedicht over zorgeloosheid van Bert Schierbeek). Daarop had je geschreven dat je me, met die kist, al het gereedschap voor het leven dat je me wilde geven, ook daadwerkelijk hebt kunnen geven.

Lieve mam, Jan en ik hebben een enorme gereedschapskoffer vol liefde, moed, wijsheid, hoop en kracht van jou gekregen. We zijn super trots dat jij onze moeder bent.

Ik sluit mijn verhaal af met een kindergedichtje van Theo Olthof:

In je hoofd
kun je alles.
Fietsen naar de maan,
boven op de wolken staan.
Strelen met je handen los,
lopen door een donker bos.
Vechten als een tijger,
dansen met een elf.
Afscheid nemen
zonder tranen,
alles gaat vanzelf